

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№7(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 544 sahifa,
1-iyul, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning milliy qadriyatlarga oid tasavvurlarini shakllantirishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	10
<i>Davlatnazarova Ziyodabonu Muxtor qizi</i>	
Talabalarning xulqidagi devyatsiya darajasining yuqorilab ketishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik omillar.....	16
<i>Ergashev Jo'rabek Xalilovich</i>	
Zo'ravonlikka uchragan bolalarni va ularning oilalarini zo'ravonlikdan himoya qilishning normativ-huquqiy va ijtimoiy-psixologik asoslari.....	19
<i>Ergasheva Gullolaxon Nosirjon qizi</i>	
Tinglab tushunish kompetensiyasining psixolingvistik va pedagogik asoslari.....	24
<i>Jonbo'tayeva Maxarramxon</i>	
O'z-o'zini rivojlantirish kompetensiyasining kasbiy kompetentlik tizimidagi o'rni.....	27
<i>Kutliyeva Feruzaxon Yusupovna</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning ijtimoiylashuvini ta'minlashga xizmat qiluvchi zamonaviy kompleksni rivojlantirish.....	31
<i>Yunusov Mirsaid Xudayarovich, Istamova Sevdo Ashirqul qizi</i>	
Elektr tizimlari dinamik barqarorligini STEAM va Spiral (Regressus, Progressus) metodlari asosida o'qitish.....	35
<i>Safarov Xoliyor Sayyid Safar o'g'li</i>	
O'quvchilarda badiiy-estetik did va dizaynerlik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi.....	39
<i>Norbutayeva Dilafuz Abdurasulovna</i>	
Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri.....	43
<i>Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna</i>	
Model for Improving Students' Professional Competencies Based on Motivational Learning Approach.....	49
<i>Alibekova Mahzuna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarining tarixiy tafakkurini shakllantirishning tuzilmasi va pedagogik komponentlari... 54	54
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Yengil atletika bilan shug'ullanuvchi 14-16 yoshli sportchi qizlarda mashg'ulotlar davomiyligi.....	59
<i>Oralova Bibixol Husniddin qizi, G'ulomova Maftuna Sayfulla qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda ingliz tilini o'yinlar orqali o'rgatish.....	64
<i>Ruzmetova D. A.</i>	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchisining axloqiy faoliyatini shakllantirishda pedagogik vositalarning imkoniyatlari.....	68
<i>Saydanova Dilafuz Sadirdinovna</i>	
Xorijiy tajribalar va zamonaviy yondashuvlar asosida tyutorlar kasbiy salohiyatini rivojlantirishda malaka oshirish tizimini takomillashtirish.....	75
<i>Ubaydullayev Zuxriddin Botirovich</i>	
Effective Classroom Activities for Developing Speaking Skills Among EFL Learners.....	79
<i>Akhmatova Munisa Orif qizi</i>	
Xalqaro va milliy baholash dasturlarini hisobga olgan holda boshlang'ich ta'lim mazmunini yangi ta'lim trendlari bilan boyitish.....	86
<i>Gulmira Abdullayeva, Egamberganova Yorqinoy Oллоbergan qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoqlarning shaxs identifikatsiyasiga ta'sirining ijtimoiy-psixologik omillari.....	90
<i>Tojiboyeva Nodiraxon Tursunaliyevna</i>	
Analysis of the Methodology for Developing Students' Creative Thinking Competence Using Artificial Intelligence Tools Based on STEAM Educational Technologies.....	94
<i>Tursunaliyeva Nazokat Tokhir qizi</i>	

Oliy ta'lim muassasalarida e-Portfolio ma'lumotlarini markazlashmagan tarzda boshqarishning afzalliklari va muammolari	102
<i>Yusupova Dono Adambayevna, Jalolov Tursunbek Sadriddinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv-tolerantlik haqidagi qarashlari tahlili	110
<i>Amangeldiyeva Adolat Ravshanbek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni savod o'rgatishga tayyorlashning samarali shakl, metod va didaktik vositalari	115
<i>Go'zal Qurbonova</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda hayot xavfsizligi ko'nikmalarini shakllantirishning dolzarb pedagogik masalalari.....	121
<i>Muratova Munavvar O'rol qizi</i>	
Tarkibida toponimlar mavjud maqol va matallarning lingvomadaniy xususiyatlari va ularni o'qitishning lingvodidaktik asoslari.....	126
<i>Usmonova Zamira Jaxongirovna</i>	
Psixologik-pedagogik tadqiqotlarda tassavur fenomenologiyasi	130
<i>Axmedova Shaxlo Shoxob qizi</i>	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi (haykaltaroshlik san'ati misolida).....	133
<i>Panayeva Maloxat Muminovna</i>	
Взаимосвязь склонности к сравнению внешности, интернет-зависимости и уровня притязаний у студентов-юношей	136
<i>Багдасарова Диана Левоновна</i>	
Роль каракалпакской народной национальной музыки в формировании духовно-нравственных качеств учащихся	141
<i>Зарымова Турсынай Бердибай кызы</i>	
A Review of the Literature on Stem Cells in Dentistry	145
<i>Ruziyeva Kamola Akhtamovna</i>	
Bolalar musiqa va san'at maktablarida estrada san'atini o'qitish masalalari (gitara cholg'usi misolida)	150
<i>Abdullayev O'tkir Sadullayevich</i>	
Talabalarda innovatsion kasbiy kompetentlikni rivojlantirish texnologiyalari	154
<i>Avezov Davronbek Soburovich</i>	
O'zbek xalq pedagogikasi an'alarining zamonaviy ta'lim tizimidagi transformatsiyasi	158
<i>Erkaboyeva Nigora Shermatovna</i>	
Texnika va iqtisodiyot yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari talabalarida ingliz tilini mustaqil o'rganishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	163
<i>Mamatqodirova Gulnigor Rustamjonovna</i>	
Yangi dunyoviy tartibotning shakllanishi jarayonida siyosiy taraqqiyot barqarorligi va xavfsizligini ta'minlash muammolari	168
<i>Nazarov Alisher Narimanovich</i>	
Ota-onasiz tarbiyalanayotgan o'smir o'g'il bolaning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.....	171
<i>Qodirov Jahongir Neymat o'g'li</i>	
Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari.....	176
<i>Qosimova Xolida Nabiyevna</i>	
Jismoniy imkoniyati cheklangan maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy harakatli o'yinlar orqali jismoniy sifatlarni rivojlantirish	179
<i>Raxmatullayeva Durdoni Fazliddin qizi</i>	
Personalized Approach to the Treatment of Generalized Periodontitis in the Prediction of Cardiovascular Complications Based on Salivary Proteomic Profiling.....	182
<i>Shodiev O. U., Nazarova N. Sh., Agababayan I. R.</i>	
O'smirlarda irratsional ustanovkalar shakllanishining ijtimoiy-psixologik omillari	187
<i>Toshboltayeva Nodira</i>	
Роль интерактивного лингвокультурологического пространства в формировании лингвокультурной компетенции студентов национальных групп филологических направлений.....	191
<i>Рустамова Ферузахон Махмуджановна</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Talabalarining darsdan tashqari vaqtda mustaqil ravishda jismoniy tarbiya bilan shug'ullanishini shakllantirish ..... 196 Dusanov Shuxrat Abdiraakovich
	Kutubxona muhitida talabalarining mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishning innovatsion modellari ..... 201 Qosimova Xolida Nabiyeva
	Jismoniy tarbiya darslarida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-pedagogik kompetensiyasini takomillashtirish mexanizmlari ..... 205 Xoliqnazarov Azamat Begaliyevich
	Oliy ta'lim talabalarida kreativ fikrlashni fanlararo integratsiya asosida shakllantirish ..... 209 Allanazarova Dilobar Baxromovna
	"Alpomish" dostonida obrazlar nutqidagi pedagogik qarashlar ..... 213 Boboqulova Aziza Adizovna
	Researching the Biochemistry and Physical Chemistry of Oral Fluid in Kids Who Are Acting Strangely ..... 217 Eraliyeva Zulfiya Makhmudovna, Buzrukhoda Javohir
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini mikro matnlarni o'qitishga qaratilgan kognitiv metodlar ..... 222 I. Matrasulova
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining yozma nutq ko'nikmalarini shakllantirishda raqamli didaktik vositalardan foydalanish metodikasi ..... 225 Komilova Dilnozaxon Abdulhayevna, Xoliqova Mubinabonu Jamoliddin qizi
	Oliy ta'lim muassasalarida onomastik leksikani lingvokulturologik yondashuv asosida o'qitishning strategik-metodik asoslari ..... 229 Mamatqulova Baxtixon Ravshanovna
	Raqamli matnlarning lisoniy va pragmatik xususiyatlari ..... 232 Mashrapova Sevara Xabibovna
	Extensive Pelvic Ureteral Abnormalities and Reconstructive Operations in Patients ..... 237 Mukhsinov Sardor
	Pedagogikada metodlardan foydalanish ..... 241 Maxmudova Nargiz Djumaniyazovna
	Diqqat yetishmasligi giperaktivlik buzilishini davolash usullari ..... 245 Otbasarova Umida Mexmonovna, Inogamova Rano Bahodirovna
	Talabalaridagi sanogen tafakkurning psixologik xususiyatlarini empirik tadqiq etish masalasi ..... 249 Tulyaganova Dilnoza Ulug'bek qizi
	Raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning xorijiy va milliy tajribasini qiyosiy tahlil qilish ..... 253 Abdullayev Sherzodbek
	Context, Intention, and Meaning in English Language Teaching: Developing Pragmatic Awareness in Learners of English as a Foreign Language ..... 256 Keldiyarova Shakhriyoda, Keldiyarova Mohlaroyim
	Maktabgacha yoshdagi bolalarni steam yondashuvi yordamida og'zaki muloqotga o'rgatish mashqlar tizimi ..... 267 Yunusova Malika Miralimovna
	Культурные и исторические коды франции в автобиографической прозе марселя паньоля ..... 270 Рахманкулова Дилафруз Азимовна
	Трансформация роли преподавателя в условиях цифровизации высшего образования ..... 274 Рахматова Нигина Ислумовна
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy san'atning tutgan o'rni ..... 278 Sultonova Marxabo
	Boshlang'ich sinf matematika darslarida matematik tasavvurlarni shakllantirish metodikasi ..... 283 Akramova Fotimabonu Kurbonovna
	Boshlang'ich sinflarda matematika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari ..... 288 Axmedov Muslimjon Usmonovich
	Boshlang'ich ta'limda musiqa ta'limini sun'iy intellekt va shaxsga yo'naltirilgan pedagogika asosida tashkil etishning ilmiy-metodik asoslari ..... 295 Djumabayeva Muqaddas

“Suvning agregat holatlari va tabiatda aylanishi” mavzusini o‘rgatishda 4K ko‘nikmasini rivojlantirish	300
<i>Esnazarov Abdiganiy Jamalatdinovich</i>	
Raqamli vositalar asosida mexatronika va robototexnika yo‘nalishi talabalarini o‘qitishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	307
<i>Ikromov Muhammad-Anasxon Xakimjon o‘g‘li</i>	
Najmiddin Kubroning ilmiy merosi	311
<i>Jahongir Jumanov</i>	
Oliy ta‘lim muassasalarida talabalarda tejamkorlikni shakllantirishning o‘rni.....	314
<i>Jo‘rayev Alisher Tursinboyevich</i>	
Milliy va umuminsoniy qadriyat fenomenining pedagogik tadqiqotlarda o‘rganilishi.....	318
<i>Jovliyev Jo‘rabek Alisher o‘g‘li</i>	
Jazo muddatini o‘tayotgan shaxslarda emotsional buzilishlarning ijtimoiy-psixologik sabablari	322
<i>Manzitov Baxtiyor Tolibovich</i>	
Maktabgacha ta‘lim jarayonida o‘yin texnologiyalarini qo‘llashning pedagogik asoslari va samaradorligi	329
<i>Nyutonova Xilola Lochinbekovna, Mayliyeva Nasiba Axmedovna</i>	
Ta‘lim menejmentida Predictive Analytics texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	332
<i>Primqulova Aziza Mirzaahmad qizi</i>	
Yosh sportchilarda tezlik-kuch sifatlarini rivojlantirish usullari	337
<i>Chariyev Ulug‘bek Abdujabbarovich, Radjabov Jaxongir Furkatovich</i>	
Z avlod psixologik xususiyatlariga mos zamonaviy tarbiya texnologiyalari	342
<i>Ravshanov Sanjar Tolibjonovich</i>	
Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasida refleksiya mexanizmining o‘rni	346
<i>Raxmonova Mahfuzaxon Xasan qizi</i>	
Iqtisodiy o‘shishning mohiyati	350
<i>Sayfiddinova Sabina Muhiddinovna</i>	
Dasturlash ko‘nikmalarini baholashda generativ sun‘iy intellekt va gamifikatsiya integratsiyalashgan arxitektura modelini ishlab chiqish.....	353
<i>Sultonov Ravshonbek Otonazarovich</i>	
Ta‘lim klasteri sharoitida talabalarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirishning zaruriyati	356
<i>Sultanova Dilnura Abdurashidovna</i>	
Stereometriya darslarida o‘quvchilarning fazoviy tasavvurini va tasvirlash savodxonligini 3D modellashtirish vositasida rivojlantirish	359
<i>Sultonova Shahnoza Yusuf qizi, Sultonova Dilrabo Yusuf qizi</i>	
Chayon zahrlining biologik xususiyatlari, toksikologik ta‘siri va biotexnologiyadagi istiqbolli qo‘llanilishi.....	365
<i>To‘xtamurodova Feruza</i>	
Sun‘iy intellekt va raqamli ta‘lim texnologiyalari integratsiyasi asosida oliy ta‘limda fizika fanini o‘qitish metodikasini takomillashtirish.....	369
<i>Usubjonova Durdona Fazliddin qizi</i>	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida ta‘lim va tarbiya maqsadlarini o‘yin mexanikasiga integratsiya qilishning interaktiv modulli texnologiyalarini takomillashtirish	373
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Особенности формирования совместной познавательной деятельности в образовательном процессе.....	378
<i>Абдрахманова А. С.</i>	
Влияние корпоративной культуры вуза на формирование профессиональных ценностей студенческой молодежи.....	383
<i>Бекбаев Рауф Рустамович</i>	
MTMgacha katta yoshdagi bolalarda ijtimoiy-hissiy munosabatlarni shakllantirish imkoniyatlari.....	389
<i>Boymurodova Surayyo Eshqvat qizi</i>	
Musiqa madaniyati asosida deviant xulqli o‘quvchilar bilan ishlashning pedagogik modeli va samaradorligi	393
<i>Jabborova Muattar Xatamovna</i>	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS
		Uzluksiz ta'lim tizimida biologiya fani o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirish..... 398 Mamadaliyeva Barnoxon O'ktamovna
		Focusing on the Practical and Technical Aspects of Dutar Performance and Enhancing this Process..... 403 Muyassarxon Adiljanovna Achildieva, Shodiyeva Shahinabonu Shoirjon qizi
		Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining professional kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi ..... 409 Oloberganova Fazilat Tangriberganovna
		Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining vizual kompetensiyalarini rivojlantirishda dizayn tafakkuriga asoslangan pedagogik texnologiyalarni takomillashtirish ..... 415 Shomurodov Oybek Norqulovich
		Ta'lim jarayonida o'quvchilarda empatiyani rivojlantirishning neyropedagogik texnologiyalari..... 421 Kamaladin Kuronboyevich Matyaqubov
		Talabalarda ijtimoiy yetuklikni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari va uning ta'lim sifatiga ta'siri..... 425 Rahimova Nazokatxon Kasimjonovna
		Talabalar iqtisodiy xulq-atvorining ijtimoiy-psixologik determinantlari: gender tahlili ..... 431 Yuldosheva Gavhar O'tkirovna
		Study of the Structural and Semantic Features of Simple Sentences in English and Uzbek..... 435 Askar Abdullaev
		Farosat tarbiyasini rivojlantirishda tarixiy-madaniy yondashuvning o'rni va ahamiyati..... 440 Abdimuratova Gulzar Matniyazovna
		O'quvchilarga alyuminiy elementini o'rgatishda hayot bilan bog'lab 4K ko'nikmasini shakllantirish..... 445 Abdug'aniy Esnazarov Jamalatdinovich
		Turizm sohasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda ijtimoiy muloqot kompetensiyasining o'rni..... 449 Abdullayeva Sevara Yuldashevna
		O'quvchilarda emotsional intellektni shakllantirishning innovatsion metodlari va diagnostikasi..... 454 Kamaladin Kuronboyevich Matyaqubov
		The Role of Gymnastics in Promoting Holistic Development Among Preschool Children: Physical, Cognitive, and Social Perspectives..... 458 Kosimov Bekzod Zoirovich
		Pedagogical and Managerial Factors in Developing Communicative Creativity Among Higher Education Leaders ..... 462 Mamatova Khilola Mukhiddinovna
		NLA in Developing Presentation Competence in English B2 Learners ..... 470 Normatova Yulduz
		Ta'lim sohasidagi yetakchi yondashuvlar..... 474 Rajabova Lola Raxmatullayevna
		Physalis alkekengi o'simligidan flavonoidlarni ajratib olishning biotexnologik usullari va jarayon ko'rsatkichlarini maqbullashtirish ..... 478 S. B. Xidirova
		Badiiy ta'lim amaliyotiga klaster yondashuvi asosida ta'lim integratsiyasini joriy etishning strategik yo'nalishlari va metodologik asoslari..... 484 Sultanov Xaytboy Eraliyevich
		Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda lug'at ustida ishlashning pedagogik ahamiyati ..... 489 Xabibullayev Umidxon Fayzulla o'g'li
		Gamifikatsiya texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarda tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish..... 493 Abdullayev Javohir Ismoil o'g'li
		Turizm sohasida xizmat ko'rsatish sifatini oshirishda ijtimoiy muloqot kompetensiyasining o'rni..... 496 Abdullayeva Sevara Yuldashevna
		Qoraqalpoq prozasida inson psixologiyasi ..... 502 Dosberganova Miyrigul Sadiratdinovna

Yuqori sinf o'quvchilarining ingliz tilidagi kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda veb-resurslardan foydalanishning metodik asoslari.....	505
Karimova Guljahon Zarifovna	
Oliy ta'limda inklyuziv ta'lim rivojining xalqaro va milliy tajribasi.....	510
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Deconstructing Power in the Digital Age: A Pedagogical Framework for Analyzing Political Terminology in Uzbek and International Media	516
Ochilova Dilnora Hayotovna	
Ta'lim sohasidagi yetakchi yondashuvlar.....	520
Rajabova Lola Raxmatullayevna	
Bo'lajak pedagoglarda darslarni integratsiyalash jarayonida o'qituvchi faoliyatini loyihalashtirish mazmuni	525
Shukurova Laziza Shokir qizi	
Гендерно маркированная лексика в русском и узбекском языках.....	529
Мохигул Абдужабборова, Гулноз Нигматова	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda rivojlantiruvchi markazlar asosida ekologik madaniyatni shakllantirishga yo'naltirilgan tadqiqot metodikasi.....	533
Suvanova Sevara Baxodir qizi	
Роль цифровых образовательных инструментов в развитии языковой компетенции учащихся 10-11 классов Республики Каракалпакстан	539
Утемурагов Улугбек Нурадинович	

TA'LIM SOHASIDAGI YETAKCHI YONDASHUVLAR

Rajabova Lola Raxmatullayevna

Qarshi davlat universiteti dotsenti, PhD

ORCID: 0009-0008-1745-0733

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'limga zamonaviy yondashuvlarning mazmun-mohiyati hamda ularning shaxsni har tomonlama rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Zamonaviy ta'lim yondashuvlari mas'uliyatli fuqarolarni tarbiyalash, mustaqil fikrlaydigan va muammolarni tezkor hamda samarali hal qila oladigan shaxslarni shakllantirishga xizmat qiladi. Xususan, loyiha asosida o'qitish, integratsiyalashgan kurslar, o'yinga asoslangan ta'lim, faoliyatga asoslangan ta'lim va boshqa innovatsion yondashuvlar ta'lim oluvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini rivojlantirish uchun qulay ta'lim muhitini yaratadi. Maqolada ta'lim jarayonida qo'llanilayotgan yetakchi zamonaviy yondashuvlarning mazmuni, afzalliklari va ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni yoritilgan.

Kalit so'zlar: ta'limga zamonaviy yondashuv, pedagogik mahorat, kompetensiya, muvaffaqiyat, innovatsiya, imkoniyat, faoliyat, loyiha asosida o'qitish, muloqot, qobiliyat.

Abstract: This article analyzes the essence of contemporary approaches to education and their role in promoting holistic personal development. Modern educational approaches aim to cultivate responsible citizens who are capable of independent thinking and effective problem-solving. In particular, project-based learning, integrated courses, game-based learning, activity-based learning, and other innovative instructional approaches create a supportive educational environment for developing learners' knowledge, skills, and competencies. The article highlights the content, advantages, and educational significance of the leading contemporary approaches and their contribution to improving the quality of the teaching and learning process.

Key words: contemporary approaches to education, pedagogical competence, success, innovation, opportunity, activity-based learning, project-based learning, communication, ability.

Аннотация: В данной статье анализируются сущность современных подходов к образованию и их значение в развитии личности. Современные образовательные подходы направлены на формирование ответственных граждан, способных самостоятельно мыслить, а также эффективно и оперативно решать возникающие проблемы. В частности, проектное обучение, интегрированные курсы, игровое обучение, деятельностный подход и другие инновационные технологии создают благоприятную образовательную среду для развития знаний, навыков и компетенций обучающихся. В статье раскрываются содержание, преимущества и роль ведущих современных подходов в повышении качества образовательного процесса.

Ключевые слова: современные подходы к образованию, педагогическое мастерство, компетентность, успех, инновация, возможности, деятельность, проектное обучение, коммуникация, способности.

KIRISH

Bugungi kunda turli darajadagi ta'lim muassasalari o'rtasidagi uzviylikni mustahkamlash maqsadida qator akademik litsey va texnikumlar oliy ta'lim muassasalari tasarrufiga o'tkazildi. Ushbu islohotlar ta'lim tizimining uzluksizligini ta'minlash, kadrlar tayyorlash sifatini oshirish hamda ta'lim jarayonining samaradorligini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Ta'lim sifatini oshirish va xorijning yetakchi universitetlari bilan hamkorlikni rivojlantirish maqsadida kadrlar tayyorlash sohasida xalqaro hamkorlik kengaytirildi. Shuningdek, mamlakatning yetakchi oliy ta'lim muassasalariga o'quv dasturlarini mustaqil ishlab chiqish hamda qabul kvotalarini belgilash vakolatining berilishi ularning akademik mustaqilligi va moliyaviy boshqaruv samaradorligini yanada oshirmoqda.

Davlat taraqqiyotini ta'minlash, mamlakatda ta'lim sifatini yuksaltirish, talabalarni zamonaviy ta'lim vositalari va resurslari bilan ta'minlash, shuningdek, ta'limning barcha bosqichlarida ularni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan innovatsion yondashuvlarning joriy etilishi inson kamoloti uchun qulay ta'lim muhitini yaratishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, yuqori natijalarga erishishda pedagoglarning kasbiy mahorati, innovatsion

salohiyati va fidoyiligini uzluksiz rivojlantirib borish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois davlat tomonidan ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari sifatida uzluksiz ta'lim tizimini yanada takomillashtirish, sifatli ta'lim xizmatlari va imkoniyatlarini kengaytirish, mehnat bozorining zamonaviy ehtiyojlariga mos yuqori malakali kadrlar tayyorlash siyosatini izchil davom ettirish, shuningdek, ilmiy-tadqiqot faoliyatini rag'batlantirish hamda ilmiy va innovatsion yutuqlarni amaliyotga joriy etishning samarali mexanizmlarini yaratish belgilangan ^[1].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining, 20.04.2017-yildagi PQ-2909-son¹ "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qaroriga muvofiq, xorijning yetakchi ilmiy-ta'lim muassasalari bilan istiqbolli hamkorlik aloqalarini rivojlantirish maqsadida Yevropaning nufuzli universitetlari bilan Yevropa Ittifoqining "Erasmus+" ta'lim dasturi doirasida hamkorlik ishlari amalga oshirilmoqda ^[2]. Mazkur hamkorlik doirasida yetakchi xorijiy oliy ta'lim muassasalari bilan ilmiy va innovatsion salohiyatni rivojlantirish, ilmiy stajirovkalarni tashkil etish, startap loyihalarni qo'llab-quvvatlash tajribasini o'rganish, yosh olimlarni xorijiy ilmiy markazlarga stajirovkaga yuborish hamda qo'shma ilmiy loyihalarni amalga oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Ta'limga zamonaviy yondashuv shaxsni har tomonlama rivojlantirish, mas'uliyatli fuqarolarni tarbiyalash hamda mustaqil fikrlaydigan va muammolarni tezkor hal qila oladigan insonlarni shakllantirishni nazarda tutadi. Jumladan, loyiha asosida o'qitish talabalarga egallagan nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llash imkonini yaratib, o'quv jarayonining mazmuni va samaradorligini oshiradi. Loyihalar individual yoki jamoaviy shaklda tashkil etilishi mumkin bo'lib, ular hamkorlik, muloqot va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu sababli o'qituvchilar o'quv jarayoniga tadqiqotchilik, ijodkorlik va tanqidiy fikrlash elementlarini integratsiya qilgan holda loyiha asosida o'qitish uchun zarur pedagogik sharoitlarni yaratishlari muhimdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Integratsiyalashgan kurslar turli fan sohalarini o'zaro bog'lash orqali bilimlarni yaxlit holda o'zlashtirish imkonini beruvchi zamonaviy yondashuvlardan biridir. Ushbu yondashuv talabalarda tizimli fikrlashni rivojlantiradi hamda o'rganilayotgan mavzular o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni anglashga yordam beradi. Fanlar integratsiyasi, shuningdek, dars vaqtidan samarali foydalanish imkonini yaratadi, bu esa ayniqsa o'quv yuklamasi cheklangan sharoitlarda muhim ahamiyatga ega. O'yinga asoslangan ta'lim o'quv jarayonini talabalar uchun qiziqarli, motivatsion va samarali tashkil etish imkonini beradi. O'yinlardan asosiy o'qitish metodi yoki bilimlarni mustahkamlash vositasi sifatida foydalanish mumkin. Mazkur yondashuv talabalarning ijodkorligi, tanqidiy fikrlashi, muloqot va ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan (AKT) foydalanish bilim olish uchun yangi imkoniyatlarni yaratadi. Zamonaviy texnologiyalar o'quv materiallarini interaktiv shaklda taqdim etish, individual ta'lim trayektoriyasini tashkil etish hamda talabalarning raqamli savodxonligini rivojlantirishga xizmat qiladi. Biroq AKT an'anaviy o'qitish metodlarini to'liq almashtirmasdan, ularni samarali to'ldiruvchi vosita sifatida qo'llanishi maqsadga muvofiqdir. Kooperativ ta'lim talabalarning o'zaro hamkorligiga asoslangan yondashuv bo'lib, jamoada ishlash, boshqalarning fikrini tinglash va inobatga olish, mas'uliyatni taqsimlash hamda samarali muloqot olib borish kompetensiyalarini rivojlantiradi.

Zamonaviy jamiyatda hamkorlik asosiy kompetensiyalardan biri hisoblanganligi sababli o'qituvchilar talabalarning o'zaro samarali hamkorligini tashkil etish uchun zarur pedagogik sharoitlarni yaratishlari lozim. Shunday qilib, ta'lim jarayonini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari talaba shaxsini har tomonlama rivojlantirishga qaratilgan o'zaro bog'liq metod va texnologiyalar tizimini tashkil etadi. Ushbu yondashuvlarni amaliyotga joriy etish pedagoglardan nafaqat yuqori kasbiy bilim va ko'nikmalarni, balki uzluksiz kasbiy rivojlanish va yangi sharoitlarga moslashishga tayyor bo'lishni ham talab etadi. Ta'lim muassasalari tomonidan pedagoglarning innovatsion tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni amaliyotga joriy etish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish muhim hisoblanadi. Ana shundaygina talabalarda kelajakdagi kasbiy faoliyati va hayoti uchun zarur bo'lgan tayanch kompetensiyalarni muvaffaqiyatli shakllantirish mumkin. Bugungi kunda jamiyat taraqqiyoti ta'lim muassasalarining maqsad va vazifalariga yangicha yondashuvni talab qilmoqda.

Ta'lim nafaqat bilim berish, balki shaxsning intellektual, ma'naviy va kasbiy salohiyatini uzluksiz rivojlantirish jarayoniga aylanishi zarur. Shu nuqtai nazardan, ta'lim shaxsning o'z imkoniyatlarini ro'yobga chiqarishi, qadriyatlarini shakllantirishi va hayotiy maqsadlariga erishishiga xizmat qiluvchi muhim omil sifatida qaraladi.

1 <https://lex.uz/uz/docs/-3171590>

Avvallari ta'lim jarayonida asosiy e'tibor talabaning o'zlashtirgan bilim hajmiga qaratilgan bo'lsa, bugungi kunda uning mustaqil fikrlashi, muammolarni hal eta olishi va ijodiy yondashuvni namoyon etishi ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Shu bois yangi g'oyalar, innovatsion pedagogik texnologiyalar hamda pedagoglar, olimlar, ota-onalar va talabalarning o'zaro hamkorligisiz ta'lim tizimini samarali modernizatsiya qilish mumkin emas.

Bugungi kunda asosiy masalalardan biri zamonaviy pedagogik yondashuvlarni amaliyotga tatbiq eta oladigan, loyiha faoliyatini tashkil qiladigan, ijodiy darslarni loyihalashtiradigan va bilimlarni shunchaki uzatish emas, balki talaba shaxsini rivojlantirishga yo'naltirilgan o'qituvchilarni tayyorlash hisoblanadi. Shu munosabat bilan o'qituvchining roli ham o'zgarmoqda: u axborot uzatuvchidan ta'lim jarayonini samarali boshqaruvchi fasilitator va menejerga aylanmoqda. O'z navbatida, talaba ham passiv bilim oluvchidan faol ta'lim sub'yekti, o'qituvchining hamkori va ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanmoqda.

TAHLIL VA NATIJALAR

Faoliyatga asoslangan ta'limda talaba o'quv topshiriqlarini mustaqil bajaradi, o'qituvchi esa ularning bajarilish jarayonini kuzatadi, tahlil qiladi va natijalarni baholaydi. Mazkur yondashuvda bilimlarni tayyor holda berish emas, balki talabaning faol ishtiroki orqali bilimlarni egallashi asosiy maqsad hisoblanadi.

Bugungi kunda zamonaviy ta'lim tizimida samarali faoliyat yuritish uchun o'qituvchi quyidagi yo'nalishlar bo'yicha yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi zarur:

- boshqaruv asoslarini bilishi;
- pedagogik va psixologik bilimlarga ega bo'lishi, talaba shaxsini tushunishi va uning individual xususiyatlarini hisobga olishi;
- iqtisodiy jarayonlarni tushunishi hamda mehnat bozori ehtiyojlariga mos kadrlar tayyorlash talablarini anglashi;
- axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan, jumladan, shaxsiy kompyuterdan samarali foydalana olishi;
- o'z mutaxassislik fanini mukammal bilishi, an'anaviy va innovatsion pedagogik metodlar, texnologiyalar hamda ta'limni tashkil etish shakllarini puxta egallashi.

Ta'limga zamonaviy yondashuv shaxsni har tomonlama rivojlantirish, mas'uliyatli fuqarolarni tarbiyalash va muammolarni mustaqil hamda tezkor hal qila oladigan insonlarni shakllantirishga qaratilgan. Shu nuqtai nazardan zamonaviy ta'lim mazmuniga quyidagi talablar qo'yiladi: Ta'lim mazmuni jamiyatning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotini ta'minlash, shaxsning o'z taqdirini mustaqil belgilashi, o'zini o'zi anglashi va rivojlantirishi uchun zarur sharoitlarni yaratishi, shuningdek, qonun ustuvorligi, demokratik boshqaruv va ijtimoiy taraqqiyotni mustahkamlashga xizmat qilishi lozim.

Ta'lim mazmuni quyidagilarni ta'minlashi zarur:

- shaxs va jamiyat uchun umumiy hamda kasbiy madaniyatning yuqori darajasini shakllantirish;
- talabada zamonaviy fan taraqqiyoti darajasiga mos ilmiy dunyoqarashni rivojlantirish;
- shaxsning ma'naviy-axloqiy kamolotini ta'minlash;
- milliy va jahon madaniyati bilan integratsiyalashuvni rivojlantirish.

Shu munosabat bilan ta'lim jarayonini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari quyidagilardan iborat. Talabaga yo'naltirilgan yondashuv. Ushbu yondashuvning asosiy maqsadi talabaning individual imkoniyatlari va qobiliyatlarini to'liq rivojlantirish uchun qulay pedagogik sharoit yaratishdan iborat. Bunda talaba ta'lim jarayonining markaziy sub'yekti hisoblanadi. O'qituvchi esa axborot manbai va nazoratchi roldan ko'ra ko'proq maslahatchi, diagnost va fasilitator vazifasini bajaradi.

Interfaol yondashuv

Mazkur yondashuv quyidagi usullarni o'z ichiga oladi:

- ijodiy topshiriqlar;
- kichik guruhlarda ishlash;
- ta'limiy o'yinlar (rolli, biznes va didaktik o'yinlar);
- jamoa resurslaridan foydalanish (mutaxassislarni jalb etish, ekskursiyalar tashkil etish);
- ijtimoiy loyihalar va sinfdan tashqari ta'lim shakllari (tanlovlar, spektakllar, ko'rgazmalar, filmlar va boshqalar);

- faollashtiruvchi mashqlar; interfaol ma'ruzalar hamda video va audio materiallar asosida ishlash;
- munozarali masalalarni muhokama qilish ("Fikrlar shkalasi" metodi);
- muammolarni hal etish ("Qaror daraxti" metodi).

Rivojlantiruvchi ta'lim

Mazkur yondashuvda ilmiy tushunchalar tizimi ta'lim mazmunining asosini tashkil etadi. Bilim, ko'nikma va malakalarni egallash yakuniy maqsad emas, balki shaxsni har tomonlama rivojlantirish vositasi hisoblanadi. Natijada talabning tafakkuri konkret-obrazli fikrlashdan mavhum-mantiqiy va nazariy tafakkur darajasiga ko'tariladi.

Texnologik yondashuv

Ushbu yondashuvda o'quv jarayoni oldindan aniq rejalashtirilgan, bosqichma-bosqich tashkil etilgan hamda kutilayotgan natijalari oldindan belgilangan pedagogik texnologiyalar asosida amalga oshiriladi.

Kompetensiyaga asoslangan yondashuv

Bu yondashuv ta'lim maqsadlarini belgilash, mazmunini tanlash, o'quv jarayonini tashkil etish va ta'lim natijalarini baholashning zamonaviy tamoyillariga asoslanadi. Asosiy e'tibor bilimdan ko'ra kompetensiyalarni shakllantirishga qaratiladi.

Kommunikativ yondashuv

Mazkur yondashuvda o'quv jarayoni muloqot faoliyati asosida tashkil etiladi. Talabalar real yoki shartli vaziyatlarda muammolarni hal qilish orqali nutqiy faoliyatni rivojlantiradilar. Bunda talabning individual psixologik, yosh va milliy xususiyatlari, qiziqishlari hamda ehtiyojlari hisobga olinadi.

Loyiha usuli

Loyiha usulining asosiy maqsadi talabalarni turli fan sohalaridagi bilimlarni integratsiyalashni talab qiladigan amaliy vazifalarni mustaqil hal qilishga o'rgatishdan iborat. Ushbu jarayonda o'qituvchi ishlab chiquvchi, muvofiqlashtiruvchi, ekspert va maslahatchi sifatida faoliyat yuritadi.

O'yinga asoslangan yondashuv

O'yinga asoslangan ta'lim bilim, ko'nikma va malakalarni simulyatsion vaziyatlar orqali egallash imkonini beradi. Didaktik o'yinlar ayniqsa bilimlarni mustahkamlash, ko'nikmalarni rivojlantirish va ta'lim natijalarini baholashda yuqori samaradorlikka ega.

Muammoga asoslangan yondashuv

Mazkur yondashuv talabalarda mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Muammoli vaziyatlar orqali talabalar hayotiy va kasbiy faoliyatda uchraydigan masalalarni tahlil qilish hamda samarali yechim topishga o'rganadilar.

Dasturlashtirilgan ta'lim

Dasturlashtirilgan ta'lim kompyuter texnologiyalari va masofaviy ta'lim vositalaridan foydalanishga asoslanadi. Talaba maxsus ishlab chiqilgan o'quv dasturi asosida bilimlarni bosqichma-bosqich egallaydi, o'qituvchi esa uning o'zlashtirish darajasini nazorat qiladi va zarurat tug'ilganda o'quv jarayoniga tuzatishlar kiritadi.

Tadqiqotchilik yondashuvi

Ushbu yondashuv talabalarning yangi bilimlarni mustaqil izlash, ilmiy-tadqiqot olib borish, muammolarni tahlil qilish va yangi g'oyalarni ilgari surish kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunda o'qituvchi va talabning faoliyati yangi bilimlar, harakat usullari va shaxsiy tajribani birgalikda yaratishga yo'naltiriladi.

XULOSA

Ta'lim jarayonini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlarini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, ularning barchasi talabning mustaqil bilim olishi, shaxs sifatida erkin rivojlanishi, tanqidiy va ijodiy fikrlashi hamda muammolarni mustaqil hal qilish kompetensiyalarini shakllantirishga qaratilgan.

Zamonaviy ta'lim sharoitida o'qituvchining vazifasi ham tubdan o'zgarimoqda. Endilikda u nafaqat bilim beruvchi, balki ta'lim jarayonini tashkil etuvchi, boshqaruvchi, yo'naltiruvchi va motivatsiya beruvchi mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi. Shu bilan birga, talaba ta'lim jarayonining faol ishtirokchisiga aylanib, o'z bilimini mustaqil ravishda egallash, tahlil qilish va amaliyotga tatbiq etish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar o'qituvchiga har bir talabanning individual qobiliyati, ehtiyoji va qiziqishini hisobga olgan holda differensial ta'limni tashkil etish imkonini beradi. Bu esa bugungi zamonaviy jamiyatning ta'lim sifatiga qo'yayotgan talablarini to'liq qondirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami. – Toshkent, 2017. – B. 39. <https://lex.uz/docs/-3107036>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi Qarori. – 2017-yil 20-aprel. – PQ-2909-son. <https://lex.uz/uz/docs/-3171590>
3. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии. – Москва: Народное образование, 1998. – 256 с.
4. Xolmuxamedov M. M. Ta'lim muassasalarida ochiq o'quv darslarini tashkil etish, o'tkazish va tahlil etish: metodik qo'llanma. – Samarqand, 2010. – 15 b.
5. Hayitboyev K. B. Ta'lim jarayonida loyihalash usulidan foydalanish // "Zamonaviy pedagogika fani va ta'limning innovatsion texnologiyalari" Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent: Q. Niyoziy nomidagi Respublika ta'lim markazi.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №7(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.